

ANILARIM

Dr. İsmail ULUKUŞ

Antalya, 2013

İÇİNDEKİLER

- Giriş
- Lokum kasasından sinema makinesi
- İleri teknoloji ürünü Episkop
- Elektrik motoru
- Artık liseliyim
- Uzayda Ruslarla yarışıyoruz
- Çelikkol'la gazeteciliğe soyunuyoruz
- Renkli fotoğraf
- İletişim
- Yazar hakkında

Değerli okuyucularım,

Sizlere sunduğum bu kitapta, bilim ve teknolojiye meraklı olan yazarın, ilkokul, ortaokul ve lise yıllarına ait bazı anıları ve onlarla ilgili bazı kısa yorumları vardır. Onları ilgi çekici bulacağınızı ve zevkle okuyacağınızı ümit ediyorum.

Ülkemizin gerçek anlamda ancak bilimsel ve teknolojik çalışmalarla gelişebileceğini düşünerek bu kitapçığımla, bilgi üreten, fikir üreten ve her zaman bunları uygulamanın zevkiyle yaşayan, bilim ve teknoloji meraklısı, güzel ahlâk ve fazilet sahibi gençlerimize armağan ediyorum.

Dr. İsmail Ulukuş
30 Ağustos 2010
Antalya

01 Giriş

Bu güçsüz, 1944 yılının bir güzel bahar günü Denizli ilinin Çambaşı köyünde doğmuşum. Çambaşı köyü Bozkurt ilçesine bağlı. Adından da anlaşılacağı üzere bir orman köyü. Ailem 1947 yılında Denizli'ye göç etmiş. Köyden şehre göç eden ilk ailelerden biriyiz, sanıyorum. Bu güçsüzün ilk anıları da o zamanın 20 bin nüfuslu Denizli'sine ait. İlgi çekici bir şeydir, iki buçuk-üç yaşıma kadar olan her şeyi berrak bir şekilde hatırlıyorum. Rabbim nasib ederse bu anıları, hatırlayabildiğim en küçük ayrıntılarına kadar sizler için yazmaya çalışacağım. Çünkü bizler, bütün acılarıyla sevinçleriyle, Türkiye'nin son yarım yüzyıllık başkalaşım dönemini yaşamış bir yaş grubuyuz. Gençlerimiz tarafından bu günlerin bütün ayrıntılarıyla bilinmesinde büyük yarar olduğunu düşünüyorum.

Sekiz yaşında ilkokula başladım. İlk yıl, yüze kadar saymayı beceremediğim ve basit toplama-çıkarmaları yapamadığım için çok dayak yedim. Ama okumama diyecek yoktu.

İkinci yıl başlarında idi sanıyorum, büyük bir akciğer enfeksiyonu geçirdim. Zatülcenp diyorlar. Şimdiki genç doktorlar bu terimi bilmiyorlar. Onlar, hastalıkların yalnız Latincelelerini ve İngilizcelelerini biliyorlar. Zatülcenp Osmanlıca... Türkçe anlatımıyla Akciğer Zarı İltihabı demek. O yıllarda bu tür hastalıklar çok yaygındı. Henüz yeni yeni kullanılmaya başlayan penisilin-streptomisin karışımı bazı antibiyotikler sayesinde o sıkıntıyı kolay atlattım çok şükür.

Birinci sınıfta dayak yerken, üçüncü sınıftan sonra matematikte sınıfın birincisi olmaya başladım.

02 Lokum kasasından sinema makinesi

Bilim ve tekniğe merakım ilkokul dördüncü sınıfta başladı. Bir büyüteç alıp sinemacılardan parça filimler bularak sinema makinesi yapmaya çalıştım. Beceremedim. Ama yine de lokum kasasından bir eğlence makinesi yapmayı başardım.

O yıllarda lokumlar şimdiki gibi güzel karton ambalajlar içinde satılmazdı. Tahta kasalarda satılırdı. İşte bakkaldan böyle düzgün bir lokum kasası buldum. Kısa yan tahtasında kareye yakın dikdörtgen şeklinde bir delik açtım. Deliğın arkasında bir dişli makara ile ileri geri hareket edebilen bir el feneri ampulu yerleştirdim. Deliğın hemen önünde 7x30 cm boyutlarındaki cam şeritlerin üzerinde kayabileceğı bir yuva yaptım. Camları yanan çıranın alevine tutarak isliyordum. Makinemi, ampul yandığı zaman ışık beyaz duvara yansıyacak şekilde, bir sinemacı edası içinde yerleştiriordum. Sonra camı, isli taraf dışarı gelecek şekilde bu yuvaya oturtuyordum. Kalem gibi ucu sivriltilmiş bir çöp parçasıyla camın üzerine karikatürler çizdiğim zaman görüntü çok büyümüş olarak duvara yansyordu. Arkadaki ışığı ileri geri hareket ettirerek görüntünün büyüyüp küçülmesini sağlıyordum. Gerekirse camı kaydırarak bir başka hareket sağlıyordum. Renkli görüntü için de jelatin kağıtları kullanıyordum. Al sana hem renkli, hem de hareketli bir çizgi film!...

O zamanlar millet yoksul. Televizyon yok. Sinema var, amma ancak parası olanlar gidebiliyor. O bakımdan konu komşudan epey seyirci de topluyordum.

Yıl 1956. Artık ortaokuldayım. O yıl heyecanla geldi, geçti. Babam artık gardiyanlığı bırakmış, birkaç yıldır seyyar dondur-

macılık yapıyordu. Daha iyi para kazanıyordu. Bir arsa alıp üzerine ev yapmayı planlıyorduk. Böylece kiradan kurtulacaktık. O yılın yazında bu gerçekleşti. Bir tanıdıktan gene aynı mahallede fakat çarşıya biraz daha yakın bir yerde bir arsa aldık. Babam para kazanmak için çalışmaya devam etmek zorundaydı. 13-14 yaşlarında bir ortaokul öğrencisiydim ve yapacağımız gecekondunun bütün kerpiçleri bu güçsüzün elinden geçti. Ev yapıldı, ama ne zorluklarla. Günlerce zeytin-ekmekle idare etmek zorunda kaldığımız zamanlar oldu.

03 İleri teknoloji ürünü Episkop

Ortaokul yıllarında da, yukarıda anlattığım görüntülü aygıtlara olan merakım devam etti. Gene böyle bir görüntü makinesi, episkop yaptım. Ama bu seferki daha geliştirilmiş teknoloji ürünüydü.

Bir teneke makası ve havya almış, tenekeçiliği öğrenmiş ve cihazlarımı artık çelik kontrüksiyonlu olarak yapıyordum!...

Bir gün ders kitaplarından birinde bir fotoğraf makinesi şeması gördüm. Makinenin içerisi karanlık, dışarısı aydınlık... Dışarıdaki görüntü bir mercekle içeri yansiyordu. Bunun tersinin de mümkün olabileceğini düşündüm. Yani daha büyük bir aygıt yapar, dışarısı karanlık iken makinenin içini aydınlatarsak görüntü büyütülmüş olarak dışarı yansiyacaktı.

Hiç kafama bir fikir gelmişken durur muyum artık.

Hemen başına geçtim. Ve hemen tahtadan bir kutu. İçine 75 watlık bir lamba. Herhangi bir fotoğrafı arkaya yerleştiriyor, kutunun içini aydınlatınca görüntü duvara yansiyordu. Fakat aydınlanma yetersiz, görüntü zayıftı. Beni tatmin etmedi. Üstelik bir de ısınma sorunu vardı. İçerdeki lamba çok sıcaklık veriyordu.

Bu defa kalın tenekeden daha büyük bir cihaz yaptım. Su soğutmalı... Lambanın bulunduğu tarafında su gömleği var, onunla soğuyor. Resimleri alt tarafa koyuyorum. Mercek üstte. Ayna ile duvara yansıtıyorum. İçindeki lamba da 125 watlık.

Üstelik lambanın arka tarafına çukur ayna konulduğundan, arkaya giden ışınlar resme yansıtılarak iki kat bir aydınlanma sağlanıyor. Bu çukur ayna da otomobil farından bozma. O zamanlarda farlar şimdiki gibi komple döküm değil. Farların içinde bakırdan yapılmış ve iç yüzü nikelajlanmış çukur aynalar kullanılıyor. İşte bunlardan biri... Fakat bulmak kolay mı? Bunu bulabilmek için Denizli'de dolaşmadığım oto tamircisi kalmadı desem yalan olmaz.

Bu cihazın resim düzeneği de daha gelişkin idi. Resimler, bir makaradan boşalıp diğer makaraya sarılan kağıt bir şerit üzerine yerleştirilmişti. Kağıt şeridin boyu, nerdeyse 10-15 metre vardı. Dolayısıyla gösteri süresi de 40-50 dakikayı buluyordu.

Sevgili okuyucularım,

Benim ortaokul yıllarımda kendi imkânlarımla yapmayı başardığım bu makinenin bir benzeri, üniversiteye gittiğim zaman, fakülte sıralarında epidiyaskop olarak karşıma çıktı. Hocalar kitaplardaki resimleri bu cihazla duvara yansıtarak ders yapıyorlardı. Tek farkı, slayt gösterisi için ilave bir kısmın bulunmasıydı. Ve devletimiz bu cihazları büyük paralar ödeyerek Doğu Almanya, Polonya gibi ülkelerden satın almıştı.

04 Elektrik Motoru

Ortaokul ikinci sınıftaydım. Bir üst sınıfta bulunan sevdiğim bir ağabeyin yanına gitmiştim. Fizik çalışıyordu. Merakla fizik kitabına göz atarken bir simens elektrik motoru şeması gördüm. Çok basitti. Bunu yapabilirim diye düşündüm kendi kendime. Ayakkabı malzemeleri satan bir yerden bir U mıknatısı buldum. Bobinajcılardan da izolasyonlu sargı telleri temin ettim. Bir elektrik motoru yaptım. Fakat parasızlık nedeniyle aylarca çalıştıramadım bu motoru. Yaptım ama çalışıp çalışmayacağını da bilmiyordum. Bir gün Ali Dayım çıkageldi. Cihazı merakla inceledi. Pil alamadığım için çalıştıramadığımı öğrenince çok üzüldü. O da benim gibi tekniğe meraklıydı. Çıkarıp para verdi. Koşa koşa çarşıya gittim. Bir yassı pil alıp geldim. Şimdiki gençler yassı pilin ne olduğunu bilmezler. O yıllarda el fenerlerinde çok kullanılırdı. Üç pilin seri bağlanmasıyla oluşturulmuş 4.5 voltluk bir pildi. Pili takınca motor çatır çatır dönmeye başladı. Hem de nasıl hızlı!... Siz o anda bende oluşan heyecanı tasavvur edebiliyor musunuz?

Aynı yıllarda bir kuluçka makinesi yapmayı denedim. Sıcaklığı ölçecek termometrem olmaması yüzünden, harcadığım elektrik de, koyduğum yumurtalar da boşa gitti.

Baban evliya gibi bir adamdı. Fakirdi, fakat gönlü çok zengindi. Dünya malına hiç önem vermezdi. Kendisine o kadar masraf kapıları açtığım halde bir gün de çıkıp, evladım neye bunu böyle yapıyorsun, demedi. Allah (c.c), mekanını cennet eylesin!..

Yazın dondurmacılık yapardı. Tabii havalar soğudu mu, dondurmaya bakan olmazdı. Mecburen başka işlerle uğraşacak. Bizleri helal lokma ile besleyebilmek için her işe girip çıktı. Şam tatlısı yapıp sattı, salepçilik yaptı, kahvehane işletti, odun kırdı, her türlü kol işinde çalıştı, pazarcılık yaptı. Çok doğru sözlü, dürüst bir insandı. Dobra dobra, açık konuşur, fakat kimsenin kalbini kırmazdı. Kendi nefsi için kimseden bir şey istediğini, kimseye bir şey söylediğini görmedim. Borcuna çok sadık bir insandı. Birazcık borcu olsa, onu kendisine dert edinirdi. Kimsenin hakkını üzerine geçirmemeye çalışırdı.

Fakat bizler maalesef bu mükemmel insanlara evlatlık görevlerimizi tam olarak yapamadık. Allah (c.c.), kusurlarımızı bağışlasın.

Ortaokul boyunca matematik ve fen derslerim genel olarak iyiydi, fakat ezbere dayanan derslerden bir türlü başarılı olamadım. Gerçi zayıf almıyordum ama, pek iyi de değildim.

05 Artık liseliyim

Artık liseliydim.

Lisede ilgi alanımda değişmeler oldu. Bu defa kimyaya merak salmaya başladım. Artık, sıvası bile yapılamadığı için dıştan çok çirkin görünen, fakat içinde mükemmel bir sevgi ve muhabbet havası yaşanan iki katlı evimizde kendime bir laboratuvar kurarak kitaplarda ne okuyorsam evde onu yapmaya çalışıyordum.

Hastanede çalışan bir köylümüz vardı: Meryem abla. Ondan rica ederdim, bana kullanılmış boş serum şişeleri, büyük ilaç ampulleri ve benzeri şeyler bulur getirirdi. Hastanede çöpe atılacak bu malzemeleri ben değerlendirir, güzelce yıkar, temizler, deneme materyali olarak kullanırdım. O zamanlar 22 bin nüfuslu Denizli gibi küçük bir yerde, nerede bulacaksın deney tüpünü, nerede bulacaksın erlenmayeri. Ancak ilgi çekicidir, dokuma sanayiinin gelişkin olması sebebiyle, çeşitli asitler, bazlar, tuzlar ve benzeri kimyasallar kolayca bulunuyordu.

Bu küçük laboratuvarımda çok elektrolizler, analizler, sentezler yaptım. şimdi düşünüyorum da kimyasalların özellikleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmadan ne kadar tehlikeli şeyler yapmışım. Eğer bu yazılarımı okuyan benim gibi meraklı gençler olursa, onlara tavsiyem, kesinlikle bütün özellikleri hakkında ayrıntılı bilgiye sahip olmadıkları materyalle çalışmasınlar. Bu konuda "Condensed Chemical Dictionary" adlı bir sözlükten çok yararlanabilirler. Bu İngilizce sözlükte her türlü kimyasalın patlayıcılığı, zehirliiliği, yanıcılığı, yakıcılığı, katılaşma, ergime

ve buharlaşma özellikleri, taşınma ve saklanma tedbirleri gibi her türlü bilgi vardır. Kimyasal hakkında bu tür bilgileri edinmeden hiçbir kimyasala kesinlikle el sürmesinler. Belki bu konuda Türkçe kaynak da vardır.

Lisede bayan bir kimya hocamız vardı. Bizi laboratuvara çıkardı. Hidrojen gazının yanma özelliklerini gösterecekti. Kibriti çalar çalmaz büyük bir patlama sesi?!.. Her birimiz neye uğradığımızı bilemedik... Sıraların üzerlerine kapandık. Hoca demişsin öylesine... Yerinden fırlayıp gitti... Gerçi hepimiz patlamanın şoku geçip başımızı doğrulttuğumuz zaman önemli bir şey olmadığını anladık. Hoca, kip aygıtının içindeki havanın iyice çıkmasını beklemeden kibriti çaktığı için hava ile karışık olan hidrojen gazı patlamış ve cihazın üst parçası fırlayıp gitmişti. hiçbir hasar ve zarar yoktu. Buna rağmen hoca bu denemeyi bir daha tekrarlamaya cesaret edemedi. Fakat bu güçsüz, denemeyi evde kendi laboratuvarımda yapmayı başardım ve hidrojen gazının mavi alevle yanışını gördüm.

Bu denemeyi evde yaptığımı ve başarılı olduğunu söyleyince bazı arkadaşlar biz de görelim dediler. Eve geldik. Deneme, çinko parçalarının üzerine hidroklorik asit dökülerek gerçekleştiriliyordu. Fakat benim küçük laboratuvarımda hidroklorik asit kalmamıştı. Onun yerine nitrik asit de kullanabileceğimi düşündüm. Nitrik asidi döker dökmez kırmızı-turuncu renkli bir gaz çıkmaya başladı. Hem de nasıl şiddetli çıkıyor!... Hidrojeni kokusundan tanıyordum. Bu hidrojen gazı değildi. Gaz kısa sürede odaya yayılmaya başladı. Ben içinde deneme yaptığımız serum şişesini kapattığım gibi dışarı fırladım. Arkamdan arkadaşlar... Sonradan kitapları karıştırarak öğrendik ki bu, azot monoksit gazı imiş ve zehirli imiş. Yanlış hatırlamıyorsam, iki dönem Anap Denizli milletvekilliği yapmış olan Aycan Çakıroğulları arkadaşım da orada idi. Eğer bu yazılarımı okursa olayı muhakkak hatırlayacaktır.

Bir gün çalışırken yastıkların üzerine nitrik asit dkmşm. Farkında değilim. Olayın sonradan farkına vardım. Kurur gider diye düşündüm. Doğru... Gerçekten kurudu gitti... Ama yastıkların o kısımları delik deşik olarak!.. Annem bir iç için yukarı çıkmıştı. Bir de ne görsün, yastıklar mahvolmuş!.. Bana, haklı olarak söylemedik laf bırakmadı.

06 Uzayda Ruslarla yarışıyoruz

1957 yılında Ruslar uzaya bir uydu fırlatmışlar ve sonraki yıllarda Ruslarla, Amerikalılar arasında bir uzay yarışı başlamıştı. Bu olay beni çok etkiledi ve lise ikinci sınıfta bulunduğum sırada roketlerle ilgili bazı araştırmalar yapmaya başladım. Arkadaşların da katkılarıyla bazı çalışmalar yaparak lise binasının orta bahçesinde bütün öğretmen ve öğrencilerin alkışları arasında ilk roketi fırlattım.

Sevgili okuyucularım,

Bu roket çalışmalarına önce mukavva iplik masurasından yapılmış çok küçük modellerle başladık. Yakıt olarak barut kullanıyorduk. Tülbendi şöyle yaklaşık 5 cm eninde 20-30 cm kadar boyunda kesip ortasını çukurlaştırarak gerdiriyor, çukur kısma barut koyarak sigara gibi sarıyor, iple bağlıyor, fitil olarak kullanıyorduk.

Barut satışı ruhsata tabi olduğu için, barut temin etmek bir problemdi. Arkadaşlardan birisinin babasının avcılık ruhsatı varmış. Barut meselesini o şekilde çözdük. Fakat bu kez o baruta verecek parayı bulamıyorduk. Benim babam kendi elinin emeği ile geçinen bir insandı. Bana çok az harçlık verebiliyordu. İmdadına Aycan yetişti. Aycan, yukarıda sözünü ettiğim arkadaş. Aycan'ın babası Singer dikiş makinelerinin Denizli bayii idi. Çok saygıdeğer bir insandı. İmkânları daha iyi olduğu için tabii olarak Aycan babasından daha çok harçlık koparabiliyordu. İşin proje ve fikir üretme ve bunları uygulama tarafı benden, finansman

tarafı bazen Ayca'dan, bazen de projemize ilgi duyan diğerk arkadaşlardan olmak üzere çalışmalara başladık.

Denemelere genellikle meraklı arkadaşlar katılıyorlardı. Fakat daha ilk denemeler başarısızlıkla sonuçlandı. Bizim roket havaya gideceğı yerde, yana gidiyor ve hemen yere çakılıyordu. Sebebini araştırdık. Olayın olası sebebi şuydu: Fitili tam ortaya yerleştirmediğimiz için ilk yanma olayı yandan başlıyor, yanma süratle gerçekteştiğı için de oluşan kuvvetler sebebiyle roket yere çakılıyordu. Yanma hızının düşürülmesinin buna çözüm olabileceğini düşündüm. Bu defa barutu su ile tavlayarak koymaya başladım. Gerçekten de bu uygulama fayda sağladı ve artık yere çakılma olmadı. Böylece ilk roketimizi 20-30 m yükseğe kadar uçurabildik.

Biz bunlarla uğraşırken diğerk taraftan fizik hocamız Hakkı Motorcu hoca da roket çalışmalarına merak sarmış, o da kendine göre bir takım projeler üzerinde çalışıyordu. Fakat arkadaşlardan, bazı denemeler yaptığını ve başarılı olamadığını öğrendim. Derken onun Ankara Yenimahalle Lisesine tayini çıktı. Gitti. Biz çalışmalarımızı sürdürdük.

Sosyoloji derslerimize Nahit Dinçer adlı bir öğretmen giriyordu. Nahit hoca aslında fizikçi idi. Çok okuyan, düşünen, fikir üreten ve insanları olaylara kafa yormaya teşvik eden bir insandı. Sosyal ve manevi ilimlere ilgisi sebebiyle sosyoloji dersini ona vermişlerdi. Hoş sohbet bir insandı. Kendimize yakın bulduğumuz için meseleyi ona açtık. Çalışmalarımıza destek olmasını isteyecektik.

Kendimize göre ileriye dönük çok güzel fikirlerimiz vardı. Bu birinci aşama çalışmaları başarı ile tamamlayabilirsek, iki kademeli, üç kademeli roketler yapacaktık. Roket belli bir yüksekliğe çıktıktan sonra birinci kademe gövdeden ayrılacak, ikinci kademe çalışmaya başlayacaktı. Hatta 19 Mayıs'ta bütün Denizli halkının gözleri önünde büyük bir gösteri yapmayı planlıyorduk. Roketi halkın önünde ateşleyecektik. Roketimiz

gözden kaybolana kadar yükseldikten sonra, kalan parça, paraşütle tekrar geri dönecekti. Eğer devlet baba destek verirse belki de ilerde ilk Türk uydusunu da dünya çevresine yerleştirebilecektik. Hayal gücünün genişliğine bak!...

Nahit Hoca, önce şimdiye kadar neler yaptığımızı sordu. Anlattık. Sonra neler yapacaksınız, dedi. Heyecanla daha ilerde neler yapacağımızı anlattık. Peki daha sonra, dedi. Biz daha uzak hedeflerimizi tekrar aynı heyecanla saydık, döktük. O, peki daha sonra diye sormaya devam etti. Tabii sonunda "Hiççç!.." demek durumunda kaldık. Evladım, dedi, bir hiç için bu kadar uğraşılır mı?

Gerçi Nahit Hocanın bu esprisi bizi yolumuzdan döndüremedi. Aynı kararlılıkla çalışmalara devam ettik.

Bir Cumartesi günü, arkadaşlarla, son geliştirdiğimiz roketle sınıfın önünde bir gösteri yapalım, diye düşündük. Son ders, fizik hocası Elmas Bey'in. Elmas Bey'in asıl adı Saadettin Elmas. Fakat diğer öğretmenler de dahil hemen herkes soyadıyla "Elmas Bey" diye hitabediyor. Gerçekten pırlanta gibi bir adam. Halim selim, fakat konusunda kendisini çok iyi yetiştirmiş, üniversitelere layık bir hoca. Bir litrelik şişeleri kesip etrafına alüminyum föy sararak leyden şişeleri yapar, basit materyallerden radyo alıcıları yapar... Kısaca fiziğin her konusunu bize kendi yaptığı basit materyallerle deneysel olarak öğretirdi. Bilemiyorum şimdi normal liselerde hâlâ böyle öğretmenler var mı?

Elmas Bey'e düşüncemizi açtık. Elmas hoca hiç itiraz etmedi. Karatahtanın önünü göstererek, "dersten sonra getirin burada deneyelim" dedi. Biz, Hocam dedik burada olmaz. Bu roket en az 50-100 m yükselir. Ancak belki okulun orta bahçesinde olabilir. Hoca, bunları işitince hem şaşırды, hem de hoşuna gitti, dudaklarında tatlı bir gülümseme belirdi.

Biz sanıyorduk ki İstiklal Marşından sonra bizim 5-A sınıfı dağılmayacak, kalacak, biz onların önünde gösterimizi yapacağız.

Olağan hafta sonu töreni için toplanıldı. Okul müdürümüz olağan konuşmasını yaptı. İstiklal Marşı okundu. Küçük sınıflar dağıldı. Fakat bütün son sınıflar ve öğretmenler orada, dağılmıyorlar, bekliyorlar. Meğer Elmas Hoca herkesi gösteriden haberdar etmiş. Tabii bizi daha büyük bir heyecan kapladı. O günü hiç unutamam. Roketi ateşlerken heyecandan ellerimin titrediğini hatırlıyorum. Allah'tan hiçbir aksama olmadı. Roketimiz, yaklaşık 60-70 m kadar yükseldikten sonra yakıtı bitince okulun arkalarında bir yerlere indi... Tabii koca okuldan büyük bir alkış tufanı....

Bu olayı taa Ankara'da Hakkı hoca duymuş, "Bak şu keratalara", demiş, "biz o kadar uğraştık, başaramadık. Demek onlar başarılılar?!..."

Sonra çalışmalara devam ederek, T-5 adlı bir yepyeni model geliştirdik. Bu modelin dış kısmı sacdan yapılmıştı. Çok güzel dizayn edilmişti. İç kısmında bisiklet pompasından bozma bir yanma odası vardı. Bunu, bizim mahallede, Dana Tarlası denilen boş bir tarlada denemeye karar verdik. Bu rokete gerçekten çok emek vermiştim. Fakat roket 30-40 m kadar yükseldikten sonra havada büyük bir gürültü ile patladı. Parçaları yerlere saçıldı... Sonra arkadaşlardan öğrendim, sesi kilometrelerce öteden duyulmuş. O zamanlar ülkede anarşi, terör gibi şeyler yoktu. Bu gibi durumlar çok olağan üstü şeyler idi. Mahallede Semerci Hüseyin derler bir adam vardı. Baktık, taa uzaktan elinde satır ile üzerimize geliyor. Bir yandan da avazı çıktığı kadar bağırıyor, "Gebesi var, sebesi var... Mahalle arasında böyle şeyler yapılır mı?..." diye. Adam haklı idi... Biz de suçlu idik... Tabii durur muyuz? Daha adamı uzaktan görür görmez ipi kırdık?

Fakat bu olaydan sonra hevesimiz kırıldı. Ve artık roketlerle ilgili herhangi bir çalışma yapmadık. Zaten şartlar da artık çalışmalarımızı sürdürmeye olanak vermiyordu.

07 Çelikkol'la gazeteciliğe soyunuyoruz

Lise yıllarında hayatımın bir başka yönü de gazetecilik idi.

Saniyorum lise birinci sınıftaydık. Öğretim yılının sonuna doğru olacak, belki yaz dönemi de olabilir, tam hatırlayamıyorum, bir gün Ahmet Çelikkol geldi, gazetede yazı yazmayı düşünür müsün, dedi. O güne kadar böyle bir şeyi hiç düşünmemiştim. Bilmem, dedim, hiç düşünmedim böyle bir şeyi şimdiye kadar.

Ahmet Çelikkol sınıfın iftarlıklarından değil idi, ama düşünmeyi, tefekkürü, fikir üretmeyi seven, akıllı bir insandı. Çok kitap okurdu. Okumayı severdi. Sık sık kütüphaneye giderdi. Doğrusunu söylemek gerekirse, ben o güne kadar kütüphaneden içeri adımımı atmış değildim. Bazen okul çıkışında Denizli Lisesinden İstasyon Caddesine doğru kilometrelerce yürür, bu yürüyüş sırasında da çeşitli fikir tartışmaları yapardık. Birbirimize eleştirilerinden dolayı kırılmazdık. Onun için bu fikir tartışmalarından her ikimiz de büyük bir zevk alırdık. Ahmet liseyi bitirdikten sonra Tıp Fakültesine gitti. Fakülteyi bitirdikten sonra akademik kariyer için Psikiyatri Bölümünde kaldı. Şu anda Profesör olduğunu birkaç yıl önceki bir televizyon programı vesilesiyle öğrendim. (*)

İşte Ahmet, böyle bir arkadaşı... Gazetede yazı yazmak istiyor ve kendisine bir arkadaş arıyordu. Ben biraz isteksiz davranımsa da sonunda beni ikna etti.

O yıllarda Denizli'de "**Yeni Denizli**" adlı mahalli bir gazete yayın-lanıyordu. Sahibi Fahri Karaca... Eski gazetecilerden...

Saygıdeğer bir insan... Onunla konuşmaya beraber mi gittik, yoksa Ahmet yalnız başına mı gitti, tam hatırlamıyorum. Fahri Bey, bize, gazetenin birinci sayfasında bir sütun ayırdı. Sütununuzun adını **Bizden-Size** koyduk. Bir gün Ahmet, bir gün ben bu sütunda yazmaya başladık. Ahmet daha hızlı idi. O üç yazarsa ben bir yazı ancak yazabiliyordum.

Ben bu gazetede yazıyordum ama bu gazeteleri hiç kimsenin okuduğu kanaatinde değildim. Bayramyerinde Kitapçı Salih derler biri vardı. Denizli'nin en eski, en köklü kitapçılarından biri. Kitabevinin sahibi Salih Kitapçı çok ciddi bir adam, suratı hiç gülmez. Bir ticaret erbabı olmasına rağmen müşteriye gayet resmi muamele eder, böyle bir adam. Bir gün bir şey almak için oraya gitmiştim. O ciddi ve resmi tavrıyla bana "Yazılarını okuyorum", dedi, "çok güzel yazıyorsun. Çelikkol'un yazıları daha çalاکalem oluyor." Adamın beni tanıyor olmasına şaşırdım. Yazılarımızın okunduğunu öğrenmek de beni çok sevindirdi. Ondan sonra yazarken daha dikkatli olmaya çalıştım.

Artık okulların açılma zamanı gelmişti. Bundan sonra derslerden fırsat bularak yazmamız biraz zordu. Ahmet, Fahri Beye artık yazılara ara vermek durumunda olduğumuzu bildirmiş ve bizim için yazılı kâğıdı basıp basamayacaklarını sormuş. O da memnuniyetle kabul etmiş. Artık hem veda etmek, hem de son yazılarımızı teslim etmek için vardığımızda, kâğıtları basmışlar, birer paket haline getirmişler, elimize tutuşturdular. Eve geldiğimde paketi açtım. Bir de ne göreyim, bir top yazılı kâğıdının yanında 42.5 lira para ve Fahri Beyin nazik bir teşekkür mektubu. İşte hayatımda ilk aldığım telif ücreti budur.

Sonraki yıllarda yazılı sınavlarda hep bu kendimize özel olan form kâğıtları kullandık. Kâğıtların sol üst köşesinde matbu olarak adımız, sınıfımız ve sair bilgiler, alt tarafında **"Sınavda kendi kafamızdan gayri hiçbir kaynaktan faydalanmadığı-mıza"** dair bir ant vardı. Onu imzalayarak sınav kâğıtlarımızı verirdik. Gerçi bu ant olmasa da hiç kopya çekmezdik. ama bu

ant ile bunu tescil etmiş oluyorduk. Ahmet de çok dürüst ve faziletli bir çocuktur.

Ahmet'in ne yaptığını hatırlayamıyorum, fakat ben, sonraki yıllarda da yazmaya devam ettim. Ancak bu defa gazetenin sahibi değişmiş, gazete büyük boy basılmaya başlamıştı. Adı da **Son Haber** olarak değişmişti. Benim yazdığım yazılar da artık sosyal içerikli değil, daha ziyade ilmi ve teknik içerikli idi.... Fakat artık insana değer veren ve gerçek bir gönül adamı Fahri Bey gibi fazıl bir insan örneği ile çalışmanın zevki yoktu.

(*) Bu anıları yayınladıktan sonra, Ahmet'le, gene bu anılar vesilesiyle yeniden görüşmek imkânımız oldu. İnternette gezinti yaparken tesadüfen bu anılara rastlamış. Okumuş. Onu da ilgilendiren kısımları hoşuna gitmiş. Sitem üzerinden telefonumu almış. Beni aradı. Tabii çok sevindim. Daha sonra da Antalya'da yapılan psikiyatri toplantıları vesilesiyle tekrar birkaç defa yüz yüze de görüştük. Onun da bir sitesi var: <http://www.celikkol.org>. Her ikimiz de site tasarımında henüz çok profesyonel olamadığımız için zaman zaman yazışarak yardımlaşıyoruz. Ahmet, maşaallah, çok verimli. Eskiden olduğu gibi bugün de habire okuyor ve yazıyor. Çok sayıda kitabı ve makalesi var. Bütün eserlerine kendisinin yukarıda adresi verilen sitesinden ulaşabilirsiniz.

08 Renkli fotoğraf

Bu güçsüzün, lise yıllarında bir başka merakı da fotoğrafçılığa idi. Artık dünya renkli fotoğraf dönemine girmişti. Biz ise hâlâ siyah-beyaz dönemini yaşıyorduk. Renkli fotoğraf için, küçük laboratuvarımda, Bakır Sülfat gibi kimyasallarla bazı çalışmalar yaptım. Böylece siyah beyaz fotoğraflar kısmen renkleniyor, koyu kısımları kahverengi, daha açık kısımları da kırmızı bir hal alıyordu.

Hüseyin adında bir fotoğrafçı vardı Lise Caddesi üzerinde. Ona gittim. Ondan ücreti karşılığında fotoğraf banyosu ile bir miktar ham kart istedim. Vermedi. Yalvardım yakardım ise de olmadı. Renkli fotoğraf üzerinde çalıştığımı söyleyip elimdeki renkli fotoğrafları gösterince lütfedip bir miktar banyo verdi. Eve geldim. O akşam, yukarıda yapılışını anlattığım episkopla bazı resim baskı çalışmaları yaptım. Kartları kırmızı ışıktaki banyoya sokuyordum; resim geliyor, fakat beyaz ışığı yakınca, siyah oluveriyordu. Meğer adam bana sadece developman banyosu vermiş, tespit banyosu vermemiş!.. Kitapları karıştırdım. Fotoğrafların bir de tespit banyosundan geçmesi gerektiğini öğrendim. Kimyasal madde satan bir iki mağaza vardı, oralarda Sodyum hiposülfid aradım. Bir yerde buldum. Fakat adam Denizli şivesi ile "Abem, bu ticari maldır, saf değildir. Bilmiyorum fotoğraf için olur mu?" dedi. Ver, bir deneyeyim, dedim. Alıp geldim. Kendime göre bir çözelti hazırladım. Ondan geçirince fotoğraflar kararır oluverdi.

Fakat daha sonraki yıllarda o adama, foto Hüseyin'e inat fotoğrafçılığın her şeyini öğrendim. Hem de kitabını yazacak kadar.

Bu konuda seminerler verdim. Birçok insana da fotoğrafçılığın bütün inceliklerini öğrettim. Hatta bu notları bu sitede yayınlarsam, sanıyorum, birçok insana, özellikle de bilimle uğraşan ve bilimsel çalışmalarını güzel resimlerle görüntülemek isteyen birçok kardeşimize çok faydalar sağlayabilir.

Sevgili okuyucularım, bilginin zekâtı, o bilgiden başkalarını faydalandırmak ve o bilgiyi başkalarına öğretmektir. Eğer bir bilgi başkalarından kıskanılır ve hiç kimseye öğretilmezse zamanla unutulur gider. Siz siz olun, foto Hüseyin'in bu güçsüze yaptığını kimseye yapmayın.

Bu e-kitapla ilgili görüŖ, düŖünce, öneri, tavsiye, soru ve eleŖtirilerinizi, aŖağıdaki e-posta adresimizi kullanarak bize iletebilirsiniz. Bize yazmanız, bizim için bir sevinç kaynağı olacaktır. Lütfen rastladığınız hata ve yanlışları da bize bildirmekten çekinmeyiniz.

E-mail : bilgi@esinti.biz
Tel: 0242 344 58 69

Sitemizi ziyaret için lütfen tıklayınız:

• <http://www.esinti.biz>

YAZAR HAKKINDA

Bu kitabın yazarı Dr. İsmail Ulukuş, 1944 yılı Denizli doğumlu olup evli ve 4 çocuk babasıdır. İlk ve orta öğrenimini Denizli'de tamamlamış, 1969 yılında Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesinden mezun olmuştur. 1984 yılında aynı fakültenin Bitki Koruma Bölümünde doktorasını tamamlayarak Ziraat Bilimleri Doktoru oldu. Bitki hastalıkları üzerine çeşitli araştırmaları ve yayınları vardır. Halen emeklidir ve:

"Yararlı Bilgiler Kapımız, <http://www.esinti.biz>" adlı sitenin

yönetimi ile meşguldür.

Yazar, son zamanlarda, ülkemizde ve dünyadaki birçok sıkıntılarının mânâ ve ahlâk değerlerimizdeki çöküntüden kaynaklandığının farkına vararak insanlarımızın mânâ ve ahlâk gelişimine katkıda bulunacak kitap ve yazılar kaleme almaya başlamıştır. Yazarın diğer eserlerine, aşağıdaki adresten ulaşabilirsiniz.

Sitemizi ziyaret için lûtfen tıklayınız:

• <http://www.esinti.biz>